

Nr 3.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående fastställande av telegrafverkets stat för driftkostnader år 1915; given Stockholms slott den 14 januari 1914.

Under åberopande av bilagda utdrag av protokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå Riksdagen

dels medgiva, att envar av linjearbetaren Lars Nordin, extra ordinarie bokhållaren Hulda Ottilia Pettersson, växelstationsföreståndarinnan Hulda Amalia Lindberg, född Selander, lokaltelefonisterna Anna Matilda Pettersson, Charlotta Erika Rahm, Hilda Natalia Jöransson och Elise Hansson samt städerskan Karolina Karlsson, född Nilsson, må från och med månaden näst efter den, under vilken vederbörande entledigas från anställning vid telegrafverket, av telegrafverkets medel uppbära under sin återstående livstid årligt understöd till belopp av, Nordin 300 kronor, Hulda Ottilia Pettersson 600 kronor, Lindberg, Anna Matilda Pettersson, Rahm, Jöransson och Hansson 500 kronor samt Karlsson 300 kronor, att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnadspensioner från telegrafverket,

dels ock godkänna bifogade förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1915 samt bestämma telegrafverkets anslag för driftkostnader under samma år, förslagsvis, till 12,950,000 kronor, att utgå direkt av telegrafmedlen.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14
januari 1914.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÅRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSSVÅRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

I skrivelse den 29 september 1913 har telegrafstyrelsen avgivit förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader år 1915.

I samma skrivelse har styrelsen avgivit förslag till ändring av pensionsbestämmelserna för verkets tjänstemän, och hoppas jag att inom den närmaste tiden kunna förelägga Kungl. Maj:t förslag i ämnet. I detta sammanhang upptager jag allenast själva statförslaget till behandling.

Den av Kungl. Maj:t och Riksdagen fastställda stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1914 upptager följande huvudsummor och slutsumma:

avlöningsstat	kronor	7,115,300: —
övergångsstat	»	23,580: —
indragningsstat	»	5,500: —
pensions- och understödsstater	»	361,133: —
omkostnadsstat	»	4,694,487: —
		<hr/>
Summa kronor		12,200,000: —

Vad angår förhållandena under år 1915, har jag att först behandla:

A. Avlöningsstaten.

Denna upptager anslag för telegrafstyrelsen, för linjedistriktet, för trafikdistriktet och stationerna, för verkstaden samt särskilda anslag. Avlöningsstat.

1. Telegrafstyrelsen.

I 1914 års stat uppfördes under linjedistriktet en ny linjeingenjörsbefattning, vars innehavare skulle hava till uteslutande eller åtminstone huvudsaklig uppgift att ägna sig åt radiotelegrafien. Då det redan nu visat sig nödvändigt att placera denne linjeingenjör hos styrelsen, på det att styrelsen må äga omedelbar tillgång till en på nämnda område förfaren tjänsteman, har styrelsen i sitt statförslag för år 1915 överflyttat denna befattning från linjedistriktet till styrelsens linjebyrå. Omplacering av linjeingenjören för radiotelegrafi.

Styrelsen anför vidare, att styrelsen med den omfattning, det statistiska arbetet inom telegrafstyrelsen numera tagit till följd av det alltjämt ökade behovet av vidlyftiga statistiska utredningar till belysande av olika delar av verkets drift, funnit sig nödsakad bereda sin statistiker ökat arbetsbiträde utöver den kontorsskrivare och den amanuens å övergångsstat, vilka nu tjänstgöra under honom. Då härtill erfordras en telegrafist, som kan anförtros relativt självständiga uppgifter, för vilka en med telegrafjänstgöringen förtrogen tjänsteman äger särskild förutsättning, har styrelsen i statförslaget ökat antalet telegrafister hos styrelsen från fyra till fem. Ökat antal telegrafister.

Anslaget för arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. hos styrelsen kräver, enligt vad behovet utvisat, någon ökning, och har styrelsen för år 1915 beräknat detta anslag till 56,000 kronor, eller 5,300 kronor mer än det belopp, 50,700 kronor, som beräknats för år 1914.

I övrigt förekomma under rubriken »Telegrafstyrelsen» inga andra ändringar än vissa på avlöningsreglementets bestämmelser grundade ändringar beträffande tjänstemännens avlöningar.

Summan av anslagen till styrelsen är i statförslaget för år 1915 upptagen till 269,770 kronor, vilket innebär en ökning av 11,770 kronor i förhållande till 1914 års anslag, 258,000 kronor.

2. Linjedistriktet.

Ytterligare en linjeingenjör.

Sedan ett par år tillbaka har å IV linjedistriktet i Stockholm varit anställd en extra ordinarie linjeingenjör, med huvudsaklig uppgift att tillse arbetena med pupiniserade kablar och pupinledningar. Som arbeten av denna art bliva allt talrikare och även underhållet av dessa ledningar kräver speciellt erfaren ingenjörspersonal, måste ifrågavarande befattning enligt styrelsens mening anses vara av permanent art och sålunda upptagas å ordinarie stat. Härigenom och då styrelsen, såsom ovan anförts, från linjedistriktet till telegrafstyrelsen överflyttat en linjeingenjörbefattning, förblir antalet dylika befattningar även enligt 1915 års statförslag 21.

Ökat antal linjeunderbefäl och reparatörer.

Styrelsen erinrar härefter, hurusom, på sätt styrelsen flera gånger framhållit, det är av stor vikt, att linjeunderbefälet och reparatörerna, vilka hava att i första hand verkställa underhållet av och utöva tillsynen över telegrafverkets dyrbara och komplicerade anläggningar, äro fast bundna vid verket, och att, då nu dessa anläggningar oavlåtligen tillväxa och det följaktligen kräves ett ständigt ökat arbete för deras underhåll och tillsyn, antalet linjeunderbefäl och reparatörer också måste år från år ökas. Av sådan anledning har telegrafstyrelsen funnit nödigt att i 1915 års statförslag upptaga 1 ny linjeförmanstjänst av 2:a lönegraden, 3 nya reparatörstjänster av 1:a lönegraden och 15 nya reparatörstjänster av 2:a lönegraden. Antalet av dessa befattningar kommer därför att ökas till respektive 50, 13 och 253.

Anslaget för arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. vid linjedistriktet anser styrelsen böra i 1915 års stat uppföras med oförändrat belopp, eller 80,000 kronor.

Summan av anslagen för linjedistriktet utgör enligt 1914 års stat 830,220 kronor. Uppförandet av en ny linjeingenjörbefattning med begynnelseavlöning av 4,600 kronor å ordinarie stat medför ingen ökning av denna summa, enär summan i motsvarande mån minskas genom att, på sätt ovan angivits, en linjeingenjör överflyttas till styrelsen. Däremot behöver anslaget ökas med dels begynnelseavlöningen för en linjeförman av 2:a lönegraden eller 1,020 kronor, dels begynnelseavlöning å 1,020 kronor för tre reparatörer av 1:a lönegraden eller 3,060 kronor, dels begynnelseavlöning å 960 kronor för 15 reparatörer av 2:a lönegraden eller 14,400 kronor, dels ock ett belopp av 14,790 kronor på grund av avlöningsreglementets bestämmelser om uppflyttning i högre

avlöningsklass efter intjänandet av därför erforderligt antal tjänstår. Tillhoppa utgör ökningen alltså 33,270 kronor, vadan anslagen för linjedistriktet i 1915 års statförslag sluta å 863,490 kronor.

3. Trafikdistriktet och stationerna.

Anslagen för trafikdistriktet och stationerna hava för år 1914 beräknats till 5,168,020 kronor. Telegrafstyrelsen föreslår nu ökat arvode åt två telegrafinspektörer ävensom inrättande av ett antal nya tjänster.

Ökat arvode
för två tele-
grafinspek-
törer.

I förstnämnda hänseende erinrar styrelsen till en början, hurusom, enligt det vid 1902 års Riksdag antagna förslaget till ny organisation av telegrafverket, särskilda telegrafinspektörer införts, fyra till antalet, vilka hava till uppgift, bland annat, att utöva tillsyn över telegraf- och telefonstationerna jämte stationspersonalen samt telegraf- och telefontrafiken inom sina distrikt samt att vidtaga eller hos styrelsen föreslå åtgärder, som lända till befordrande av telegraf- och telefonväsendets förkovran. Till en början åtnjöt telegrafinspektör ett årligt arvode av 5,000 kronor med avstående av sina avlöningsförmåner på ordinarie tjänst. Såsom de sakkunniga, vilka år 1907 avgåvo förslag till förändrad organisation av telegrafstyrelsen m. m., anmärkte, visade sig snart denna anordning medföra olägenheter. Så snart nämligen en inspektör ansett sig kunna erhålla tjänst såsom föreståndare för en station av den storlek, att inkomsterna där blott överginge inspektörsarvodet, hade han naturligtvis sökt begagna detta tillfälle att skaffa sig en välbehöflig förbättring av sin ekonomiska ställning. Det hade också visat sig, att inspektörerna icke gärna kvarstannade i denna befattning så länge, som det stundom varit önskvärt. Täta ombyten av innehavare av dessa förordnanden måste undvikas, om det ytterst viktiga syfte, som med institutionen avsetts och som, efter vad erfarenheten visat, även kunde vinnas, ej skulle helt och hållet äventyras. De sakkunniga hade därför kommit till den uppfattningen, att de påpekade olägenheterna skulle fullständigt undanröjas genom den lämpligare och i sig själv riktigare anordningen, att telegrafinspektörerna bibehölle den dem såsom ordinarie tjänstemän tillkommande lön, medan, under den tid deras förordnande såsom inspektör varade, till dem i stället för tjänstgöringspenningar eller uppborädsprovision utginge ett arvode, vars belopp icke borde intagas i avlöningsreglementet, men som de sakkunniga i det av dem för år 1908 uppgjorda statförslaget angåvo till 2,500 kronor för år. Däri-

genom att för inspektörsförordnandet lämnades ett fast arvode, medan den förordnade i vanlig ordning ryckte upp inom den för hans ordinarie tjänst gällande löneskala, avlägsnades enligt de sakkunnigas åsikt så vitt möjligt berörda olägenhet, och därigenom vunnes även större rättvisa i avseende på ersättningens belopp. Härav följde, att alla inspektörer ej skulle uppbära samma avlöning, men detta syntes de sakkunniga icke vara annat än fullkomligt i sin ordning. De personliga kvalifikationer, som krävas för inspektörens tjänst, och den befälsställning, han intoge, föranledde visserligen, att till honom borde utgå särskild ersättning. Avlöningen borde dock icke vara densamma för en yngre, nyss till befattningen förordnad tjänsteman som för en äldre innehavare av densamma, vilken i ordinarie tjänst redan skulle hunnit en högre avlöning.

I enlighet med de sakkunnigas förslag intogs, fortsätter telegrafstyrelsen, i det från och med år 1908 gällande avlöningsreglementet följande föreskrift rörande telegrafinspektörerna: »Såsom telegrafinspektör förordnad tjänsteman äger att, utom honom tillkommande lön, uppbära arvode till belopp, som i staten angives. Sådant arvode betraktas såsom tjänstgöringspenningar.»

För år 1908 fastställde Kungl. Maj:t och Riksdagen i överensstämmelse med de sakkunnigas hemställan arvoden för telegrafinspektörerna till 2,500 kronor för år för envar av dem. Sedermera hava Kungl. Maj:t och Riksdagen år för år bestämt deras arvoden, vilka allt hittills bibehållits vid nämnda belopp. Styrelsen har ej heller, anför styrelsen vidare, tidigare haft någon anledning att hemställa om höjning av telegrafinspektörernas arvoden, alldenstund en och samma person hittills icke innehaft inspektörsförordnande så lång tid, att någon ökning av inspektörernas arvoden syntys påkallad. Nu inträffar emellertid, att under år 1915 två av de nuvarande inspektörerna komma att hava innehaft förordnande såsom sådana under en tidrymd av tio år. För envar av dessa två föreslår styrelsen, att arvodet i 1915 års stat upptages med ett från 2,500 till 3,500 kronor förhöjt belopp. Båda äro, enligt styrelsens uppfattning, synnerligen väl skickade för det ansvarsfulla och ofta grannliga uppdraget såsom inspektörer, och det skulle vara till stor skada för telegrafverket, om de, för att tillgodose sina ekonomiska intressen, lämnade sina inspektörsbefattningar och återginge till sina ordinarie tjänster såsom stationsföreståndare. Detta kan emellertid, säger styrelsen, icke förebyggas annorledes än genom arvodenas höjning på föreslaget sätt. Den omständigheten, att telegrafinspektörernas arvoden icke, såsom andra avlöningar, fixerats i avlöningsregle-

mentet, utan endast angivas i den av Kungl. Maj:t och Riksdagen för varje särskilt år fastställda staten för telegrafverkets drift, anger också avsikten att förbehålla statsmakterna möjlighet att utan ändring av avlöningsreglementet kunna ändra inspektörernas arvoden. Om inspektörernas arvoden allt jämt bibehölles vid samma belopp, oavsett den tid deras förordnanden fortgått, skulle inspektörerna icke komma att åtnjuta avlöningsförhöjning i annan form än genom ålderstillägg å lönen, under det att alla andra tjänstemän i telegrafverket komma i åtnjutande av förhöjning å såväl lönen som tjänstgöringspenningarna eller, vad de provisionsberättigade stationsföreståndarna vidkommer, å lönen och den genom uppbördens allt jämt fortgående ökning stegrade uppbördsprovisionen.

Styrelsen övergår härefter till frågan om behovet av nya tjänster.

Å den avdelning av Stockholms telefonstation, som benämnes rikstelefonbyrån, är placerad en kontrollör av 2:a lönegraden såsom chef för den till omkring 30 uppgående kvinnliga personalen å byrån. Då nämnde kontrollör emellertid tillika är kassör samt till följd av den stora omfattning rörelsen vid Stockholms telefonstation numera tagit — under år 1912 uppgick uppbörden vid stationen enligt av styrelsen meddelad uppgift till 2,353,000 kronor, under det att stationens utgifter belöpte sig till 737,000 kronor — icke kan ägna någon tid åt övervakandet av det övriga vidlyftiga arbetet å telefonbyrån, har styrelsen funnit nödigt, att å byrån placeras en kontrollör av 1:a lönegraden med uppgift att såsom telefondirektörens närmaste man övervaka arbetet därstädes. Härförutom skulle denne tjänsteman särskilt handlägga alla ärenden angående telefonabonnemang. Vid Stockholms telefonstation med dess till omkring 140 uppgående underlydande växelstationer finnas för närvarande omkring 30,000 abonnerade telefonapparater. Det är givet, säger styrelsen, att, när telefonnätet nått denna storlek, en mångfald ofta ganska invecklade abonnemangsfrågor skola förekomma, vilkas avgörande kräver en snabb och insiktsfull behandling. Styrelsen framhåller i detta sammanhang, att även vid Göteborgs telefonstation, där dock rörelsen icke är ens hälften så omfattande som vid Stockholms telefonstation, ifrågavarande ärenden uppdragits åt en kontrollör, vilken tillika är chef för telefonbyrån därstädes. Att styrelsen icke tidigare gjort framställning om liknande arrangemang vid Stockholms telefonbyrå, har berott därpå, fortsätter styrelsen, att den nuvarande kontrollören hittills icke varit så helt upptagen av sina kassörsgöromål, att

Ytterligare en
kontrollör
av 1:a graden.

han icke kunnat i någon mån fungera såsom chef för byrån, varjämte abonnemangsärendena anförtrotts åt en assistent. För framtiden är denna anordning emellertid, efter styrelsens uppfattning, ohållbar.

Vid bifall till styrelsens sålunda gjorda framställning om uppförandet av en ny kontrollörstjänst av 1:a lönegraden å ordinarie stat, skulle dessa tjänstemäns antal ökas till sju.

Ytterligare en
kontrollör
av 2:a graden.

Vid Stockholms centraltelegrafstations apparatexpedition voro intill utgången av år 1905 anställda tre vaktföreståndare, dåvarande kommissarietjänster, motsvarande kontrollörstjänster av 1:a lönegraden enligt nu gällande avlöningsstat. Genom vidtagandet av vissa förändringar med avssende på arbetsfördelning och tjänstgöringstid ansågs emellertid antalet vaktföreståndare kunna nedbringas till två, och då en av de såsom vaktföreståndare anställda kommissarierna med utgången av år 1905 erhöll avsked med pension ur telegrafverkets tjänst, hölls den härigenom ledigblivna tjänsten tills vidare vakant och indrogs sedermera. De omständigheter, som vid nämnda tidpunkt möjliggjorde en dylik inskränkning i antalet vaktföreståndare vid apparatexpeditionen, hava emellertid sedermera, anför styrelsen, i väsentlig grad förändrats, i främsta rummet beroende på telegrafkorrespondensens oavbrutna tillväxt.

Enligt vad styrelsen uppgiver utgjorde antalet telegramexpeditioner under år 1905 2,276,291 och hade år 1912 vuxit till 3,325,884, sålunda en ökning av 46,11 procent. En jämförelse mellan antalet expeditioner under de sju första månaderna år 1913 och siffrorna för motsvarande tid år 1905 visar en ökning av icke mindre än 57,92 procent. Ökningen i korrespondensen har givetvis nödvändiggjort en motsvarande ökning av personalen. Antalet fullgjorda vakter å apparatexpeditionen har sålunda sedan år 1905 ökats med 33,5 procent eller från 27,254 under år 1905 till 36,379 under år 1912. Såsom en ytterligare följd av trafikens ökning hava telegraflokalerne måst avsevärt utökas, varigenom det område, som i expeditionshänseende kräver oavlätlig tillsyn, erhållit allt större utsträckning. Såsom särskilt betydande framhåller styrelsen en under år 1913 vidtagen utvidgning av apparatsalen, genom vilken icke mindre än 18 nya expeditionsplatser tillkommit.

Styrelsen erinrar vidare därom, att nya telegrafsystem av mera komplicerad natur sedan 1905 kommit till användning å stationen, såsom bokstavstrycktelegraf för lokal- och börstelegrafering samt skrifmaskinsutskrivning i förbindelse med sounderexpedition (d. v. s. telegrams mottagande med hörseln). Styrelsen har därjämte för avsikt att under 1913

års höst införa ytterligare ett nytt system, nämligen Creeds system, ett kombinerat automatiskt snabbskrifts- och typtryckssystem. De förändrade förhållanden, som sålunda inträtt, hava, fortsätter styrelsen, medfört, att de två vaktföreståndarbefattningar, som vid 1905 års utgång befunnos tillräckliga för apparatexpeditionens behov, numera visat sig icke vara tillfyllest. Vid regelbunden vaktfördelning kommer nämligen även på de brådaste timmarna av dagen endast en vaktföreståndare att vara i tjänstgöring, och det är för denne icke längre möjligt att ensam på ett effektivt sätt övervaka expeditionen. Till följd härav föreslår styrelsen inrättandet av en kontrollörstjänst av 2:a lönegraden, vars innehavare skulle placeras såsom biträdande vaktföreståndare å apparatsalen vid Stockholms telegrafstation. Härigenom kommer antalet kontrollörer av 2:dra lönegraden att ökas till åtta.

Antalet ordinarie telegrafister utgör enligt 1914 års stat 340. Styrelsen meddelar nu, att därutöver ett visst antal extra ordinarie telegrafister innehava fortlöpande telegrafistförordnanden, av vilka åtminstone 15 äro av den beskaffenhet, att de även för framtiden komma att erfordras. På grund härav föreslår styrelsen, att antalet ordinarie telegrafistbefattningar från och med år 1915 ökas med 15 till 355.

Ökat antal ordinarie telegrafister.

Då vidare fyra interurbantelefonister innehava stadigvarande och allt jämt behövliga befattningar såsom vaktföreståndare, har styrelsen i statförslaget för år 1915 ökat antalet ordinarie vaktföreståndarbefattningar från 79 till 83.

Ökat antal vaktföreståndare.

Genom den år 1913 fastställda driftkostnadsstaten uppflyttades föreståndaren för Lunds telegraf- och telefonstation från kommissarie av 2:a lönegraden till kommissarie av 1:a lönegraden. Denna åtgärd motiverades av uppbördens ökning vid stationen, nämligen från 78,000 kronor år 1905 till 182,700 kronor år 1911. Enligt vad styrelsen nu meddelar har stationens uppbörd under år 1912 än ytterligare ökats till 208,700 kronor. Vid alla stationer med föreståndare av 1:a lönegraden — utom i Luleå, vilken station av andra skäl än uppbördens storlek har föreståndare av 1:a lönegraden — finnes, framhåller styrelsen, anställd en kvinnlig kassör, som gent emot stationsföreståndaren har ansvaret för uppbörden och redovisningen. Det är nämligen av stor vikt, att, då en station hunnit viss storlek, föreståndaren befrias från sysslandet med uppbördens detaljer för att i stället beredas mera tid

Ytterligare en kvinnlig kassör av 2:a lönegraden.

att övervaka trafikangelägenheterna. På grund härav anser styrelsen, att även å Lunds station bör anställas en kvinnlig kassör av 2:a lönegraden. Dessa tjänstemäns antal skulle härigenom ökas från 13 till 14

Ökat antal
interurban-
telefonister.

Ordinarie interurbantefonister upptagas i 1914 års stat till 870. Sedan de 60 interurbantefonistbefattningar, som nyuppfördes i 1914 års stat, blivit med ingången av nämnda år tillsatta, kommer ändock, anför styrelsen, antalet extra ordinarie interurbantefonister, som innehåva permanenta förordnanden såsom interurbantefonister, att uppgå till 20. Styrelsen anser därför interurbantefonisttjänsterna böra i 1915 års stat ökas med detta antal och således där upptagas till 890.

Ökat antal
stations-
biträden.

Slutligen påpekar styrelsen, att antalet ordinarie stationsbiträden, enligt 1914 års stat utgörande 54, behöver ökas med 8, motsvarande det antal extra ordinarie stationsbiträden, som för närvarande finnas anställda å Stockholms och Göteborgs telegrafstationer och vilka även för framtiden behövas.

De mot styrelsens förslag rörande den ordinarie personalen vid trafikdistrikten och stationerna svarande anslagsökningar sammanfattar styrelsen sålunda:

ökat arvode för två telegrafinspektörer	2,000: —
begynnelseavlönning till en kontrollör av 1:a lönegraden	3,800: —
» » » » 2:a »	3,400: —
» å 1,260 kronor till 15 telegrafister	18,900: —
» å 1,260 » » 4 vaktföreståndare ..	5,040: —
» till en kassör av 2:a lönegraden	1,140: —
» å 960 kronor till 20 interurbantefonister ..	19,200: —
» å 900 » » 8 stationsbiträden	7,200: —
avlöningsförhöjning på grund av avlöningsreglementets be- stämmelser	34,545: —
	<hr/>
	eller tillhopa kronor 95,225: —,

med vilket belopp anslagen för ordinarie tjänstemän vid trafikdistrikten och stationerna skulle behöva ökas. Då dessa anslag i 1914 års stat äro upptagna till sammanlagt 2,548,020 kronor, sluta alltså samma anslag i 1915 års stat å 2,643,245 kronor.

Ifråga om anslaget för arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. vid trafikdistrikten och stationerna anför styrelsen, att från detta anslag utbetalats

Arvoden till extra ordinarie tjänstemän.

under år 1908.....	kronor	1,990,950: —
» » 1909.....	»	2,074,285: —
» » 1910.....	»	2,104,216: —
» » 1911.....	»	2,221,886: —
» » 1912.....	»	2,321,340: —

Under vart och ett av dessa år har, säger styrelsen, ett större eller mindre antal extra ordinarie befattningar överförts till den ordinarie staten. Om dessa överflyttningar icke skett, skulle enligt styrelsens beräkningar årliga ökningen av utgifterna under ifrågavarande anslag hava i medeltal uppgått till 7,3 procent. Såvitt med ledning av räkenskaperna för första hälften av år 1913 kan slutas, komma, fortsätter styrelsen, samma utgifter att under år 1913 uppgå till omkring 2,610,000 kronor, en ganska väsentlig ökning, som emellertid till största delen föranletts av att från och med år 1913 nya grunder för arvodena till den extra ordinarie trafikpersonalen blivit av Kungl. Maj:t fastställda. Med tillämpning av nyssnämnda medeltalsökning skulle för år 1915 komma att utgå ett belopp av omkring 3,000,000 kronor. Styrelsen påpekar emellertid, att härifrån böra frändragas de belopp av tillhoppa omkring 110,000 kronor, varmed avlöningarna till den extra ordinarie personalen komma att minskas genom överflyttandet till ordinarie stat av de i 1914 års stat upptagna och här ovan till upptagande i 1915 års stat föreslagna nya ordinarie tjänsterna. Med hänsyn härtill anser styrelsen anslaget för arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. böra i 1915 års stat upptagas till omkring 2,890,000 kronor eller i avrundat tal 2,900,000 kronor, innebärande en ökning med 280,000 kronor av det i 1914 års stat upptagna beloppet 2,620,000 kronor. Slutsumman av anslagen för trafikdistrikten och stationerna skulle i enlighet med vad sålunda anförts bliva 5,543,245 kronor och sålunda med 375,225 kronor överstiga det för enahanda ändamål i 1914 års stat upptagna beloppet 5,168,020 kronor.

De förändringar i avlöningsstaten för styrelsen, linjedistriktet, trafikdistrikten och stationerna, som styrelsen föreslagit, äro över huvud taget sådana, som påkallas av verkets fortgående utveckling och hava ej givit mig anledning till erinran. Jag vill allenast göra följande kompletterande

Departementschefen.

anmärkningar. Vad först beträffar höjningen av anslaget till extra ordinarie tjänstemän hos styrelsen m. m., föranledes denna huvudsakligen därav, att till följd av den pågående starka utvecklingen av telefonväsendet ett så stort antal ritare måst sysselsättas å linjebyrån med konstruktionsritningar m. m., att de förut i staten upptagna beloppen för extra personalens avlöning visat sig otillräckliga. Det torde därför vara riktigt att, så länge dessa arbetskrafter kunna antagas vara erforderliga, beräkna anslaget i staten till en sådan höjd, att det motsvarar det stegrade behovet.

Den nya ordinarie linjeingenjörsbefattningen för omhänderhavandet av pupiniserade kablar och ledningar synes vara påkallad av dylika anordningars tekniskt-ekonomiska betydelse. Jag hänvisar i detta hänseende till utredningen i Kungl. Maj:ts proposition till 1912 års Riksdag n:r 96 (sid. 15 f). Därutöver må allenast tilläggas, att enligt styrelsens berättelse för år 1912 längden av pupiniserade blanka ledningar uppgick till 3,521 kilometer och av pupinkablar till 101,4 kilometer.

Vad beträffar telegrafinspektörerna, läser deras uppgift vara av den betydelse för telegrafverket samt av den krävande beskaffenhet, att särskild vikt måste läggas därpå, att de personer, som beklänts med sådant uppdrag och befunnits lämpliga, icke på grund av förhållandet mellan de med ordinarie befattning förenade avlöningsförmånerna och inkomsterna såsom telegrafinspektör finna det förmånligare att avstå från detta uppdrag.

Telegrafstyrelsen har genom sitt förslag, att arvodet för de tvenne telegrafinspektörer, som innehåft förordnande såsom sådana under en tid av tio år, skulle höjas från 2,500 kronor till 3,500 kronor och härigenom fortfarande motsvara den provision, befattningshavarna eljest skulle kunna påräkna vid befordran inom stationstjänsterna, velat förebygga dylik avgång, och synes mig detta förslag stå i full överensstämmelse med den tanke, som ligger till grund för det av sakkunniga förordade och av statsmakterna år 1907 godkända avlöningsreglementet.

De nya kontrollörstjänsterna vid Stockholms telefonstation och centraltelegrafstation samt kassörsbefattningen vid Lunds station synas vara väl motiverade av nämnda stationers starka utveckling.

Vad slutligen beträffar den betydande ökningen av anslaget till arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersättning m. m. vid trafikdistrikten och stationerna, erinrar jag, att sedan vid 1912 års Riksdag den ordinarie personalen erhållit en väsentlig löneförhöjning, Kungl.

Maj:tt i anledning av telegrafstyrelsens förslag den 28 november 1912 fastställt vissa, mera gynnsamma bestämmelser för den extra ordinarie personalens avlöning.

4. Verkstaden.

Beträffande verkstaden anför styrelsen, att anslagen för detta ändamål för år 1915 böra upptagas till 50,480 kronor eller 1,420 kronor högre belopp än för år 1914, beroende denna ökning uteslutande på bestämmelserna i avlöningsreglementet angående uppflyttning i högre avlöningsklass efter intjänande av därför erforderligt antal tjänstår.

5. Särskilda anslag.

I fråga om utgifterna från anslaget för *uppbördsprovision* meddelar styrelsen, att de uppgått till:

under år 1908.....	kronor 189,981: —
» » 1909.....	» 195,476: —
» » 1910.....	» 203,588: —
» » 1911.....	» 209,835: —
» » 1912.....	» 221,031: —

Styrelsen antager, att de under år 1913 komma att stiga till 229,000 kronor. Anslaget för detta ändamål är i 1913 och 1914 års stater upptaget till 235,000 kronor. I medeltal har den årliga ökningen utgjort omkring 7,800 kronor. Då emellertid tendens till mindre hastig stegring av uppbörden synes förefinnas, anser styrelsen, att för åren 1914 och 1915 ökningen av anslaget bör kunna anslås till 6,500 kronor för år och att detsamma alltså i 1915 års stat bör upptagas till 13,000 kronor högre belopp än det, vartill utgiften under år 1913 synes komma att stiga, eller således till 242,000 kronor.

I anslaget för *felräkningspenningar* anser styrelsen någon ökning för år 1915 icke behöva förekomma.

Vidkommande utgifterna till *hyresbidrag* meddelar styrelsen, att dessa enligt verkställd beräkning under år 1915 komma att uppgå till omkring 158,000 kronor. Då samtliga till fria bostäder eller hyresbidrag förut berättigade tjänstemän, med undantag blott för ett mindre antal kvinnliga kommissarier, från och med år 1913 åtnjuta denna förmån i kontanta penningar samt därjämte grunderna för hyresbidragens utgående

reglerats, erbjuder, säger styrelsen, en jämförelse med vad utgifterna under ifrågavarande titel tillförene belöpt sig till intet intresse. Styrelsen meddelar emellertid, att hyresbidragen för år 1913 synas komma att utgå med ett belopp av omkring 150,000 kronor, varjämte styrelsen påpekar, att beräkningen för år 1915 är verkställd under förutsättning av bifall till styrelsens ovan gjorda framställningar om inrättandet av nya linjeförmans-, reparatörs- och stationsbiträdestjänster.

Till *dyrortstillägg* är i 1914 års stat anslaget 210,000 kronor. Så vitt beräkningarna giva vid handen, anför styrelsen, kommer denna summa att för år 1915 överstigas med omkring 9,000 kronor. Styrelsen har därför upptagit anslaget i förevarande statförslag till 219,000 kronor, varvid hänsyn tagits till styrelsens förut framställda förslag om inrättande av nya reparatörs-, kontrollörs-, telegrafist-, vaktföreståndar-, kassörs-, interurbantefonist- och stationsbiträdestjänster. Även beträffande detta anslag gäller, att någon direkt ledning vid anslagets beräkning icke kan hämtas från siffrorna för åren före 1913, alldenstund från och med år 1913 dels en del tjänstemannakategorier, som tidigare icke åtnjutit dyrortstillägg, numera undfå sådant samt avlöningarna, å vilka dyrortstilläggen utgå med vissa procent, blivit från och med år 1913 förhöjda. För år 1913 antager styrelsen utgifterna för dyrortstillägg komma att uppgå till omkring 199,000 kronor.

Anslagen för *sjukvård och begravningshjälp* samt för *belöningar, studieresor och gratifikation* anser styrelsen kunna för år 1915 upptagas till samma belopp som för år 1914, eller respektive 45,000 och 15,000 kronor.

Beträffande anslaget för *beklädnad*, vilket i de tre senast fastställda staterna upptagits med oförändrat belopp av 140,000 kronor, anför styrelsen, att det redan under åren 1911 och 1912 överskridits med respektive 3,734 och 6,887 kronor. Styrelsen anser därför detta anslag böra för år 1915 ökas med 10,000 kronor och sålunda där upptagas till 150,000 kronor.

Summan av de utav styrelsen nu föreslagna ökningarna å de särskilda anslagen uppgår till 37,000 kronor, vadan dessa anslag, som i 1914 års stat upptagits med 810,000 kronor, i 1915 års statförslag utförts med 847,000 kronor.

Departements-
chefen.

Mot styrelsens förslag beträffande utgiftsposterna till verkstaden och särskilda anslag har jag intet att erinra.

1914 års avlöningsstat slutar å ett belopp av kronor 7,115,300

Här ovan av mig föreslagna höjningar utgöra:

å anslagen för telegrafstyrelsen	kronor	11,770
» » » linjedistriktet	»	33,270
» » » trafikdistriktet och stationerna	»	375,225
» » » verkstaden	»	1,420
» de särskilda anslagen	»	37,000
		eller tillhopa kronor 458,685

1915 års stat för avlöningarna kommer alltså att
sluta å kronor 7,573,985

B. Övergångsstat.

Anslagen under denna rubrik uppgå enligt 1914 års stat till 23,580 kronor. För år 1915 erfordras häri, enligt vad styrelsen upp-lyser, en ökning med 4,860 kronor, vilken härleder sig därav, att nu-mera inom styrelsen hållas vakanta endast en byråingenjörs- och en assistenttjänst, för vilka i avlöningsstaten äro upptagna sammanlagt 6,400 kronor, i följd varav från övergångsstatens avlöningar för tjänste-män hos styrelsen avgår endast detta belopp, under det att i 1914 års övergångsstat nämnda avdrag var beräknat till 11,260 kronor, nämligen för nyssnämnda två vakanta tjänster samt ytterligare två assistent- och en kontorsskrivartjänst, vilka vid upprättandet av 1914 års stat även-ledes höllos vakanta.

Mot vad styrelsen sålunda föreslagit har jag icke något att erinra. Övergångsstaten torde sålunda upptagas till 28,440 kronor.

C. Indragningsstat.

Under denna avdelning torde i enlighet med vad styrelsen hem-ställt liksom föregående år uppföras avlöning med 5,500 kronor åt förre föreståndaren vid telegrafverkets verkstad Per Johan Berglund, vilken av 1908 års Riksdag förklarats berättigad att under vissa villkor från

och med år 1908, intill dess han såsom verkstadsföreståndare kunde bliva berättigad till pension, av telegrafverkets medel å indragningsstat årligen uppbära avlöning med nämnda belopp.

D. Pensions- och understödsstater.

Under rubriken »livräntor och understöd enligt särskilda kungl. brev» finnes i 1914 års stat upptaget ett belopp av 18,212 kronor. Jämlikt nådig kungörelse den 1 november 1912 angående vissa ändringar i den för telegrafstyrelsen gällande instruktionen har telegrafstyrelsen emellertid undfått bemyndigande att besluta i frågor rörande anspråk på ersättning av telegrafverket för skada till följd av olycksfall i arbete. Med anledning härav hemställer styrelsen, att nämnda rubrik förkortas till »*livräntor och understöd*». Vidkommande beloppet av det under ifrågavarande rubrik upptagna anslaget, i 1914 års stat upptaget till 18,212 kronor, hemställer styrelsen, att detsamma med hänsyn till beslut dels av Kungl. Maj:t och dels av styrelsen angående livräntors beviljande åt i telegrafverkets tjänst anställda personer, som skadats i arbetet, ökas med 480 kronor. Härförutom föreslår styrelsen en ökning för år 1915 med tillhoppa 3,700 kronor för beviljande av årliga understöd åt sammanlagt åtta personer. Styrelsen anför härom följande:

Linjearbetaren Lars Nordin, som är född den 13 april 1843 och således nu över 70 år gammal, var under åren 1885—1891 anställd i Sundsvalls telefonbolags tjänst. Vid inköp av detta bolags telefonnät år 1891 övergick Nordin i telegrafverkets tjänst såsom arbetare och har enligt vederbörande linjedirektörs vitsord städse skött sin tjänst till linjedirektörens fulla belåtenhet. Från och med den 11 november 1912 har dock Nordin på grund av ålderdomssvaghet åtnjutit ständig sjukledighet med uppbärande av sjukavlöning till belopp av 1 krona och 75 öre för söckendag. Jämlikt företett läkarbetyg av den 2 maj 1913 har Nordin förklarats med all sannolikhet för all framtid förbliva oförmögen till arbete. Härtill kommer, att Nordins hustru, som är född år 1850, är lam samt att makarna sakna alla andra existensmedel än mannens sjukavlöning från telegrafverket och icke hava några anhöriga, som kunna bidra till deras uppehälle. Då Nordins avlöning från och med år 1908, intill dess hans sjuklighet började, utgjort 3 kronor 50 öre om dagen eller således, för 300 arbetsdagar räknat, 1,050 kronor för år, hemställer styrelsen om beviljande för honom av ett årligt

understöd till belopp av 300 kronor, vilket belopp pläгат tillförene av Kungl. Maj:t och Riksdagen i liknande fall beviljas.

Extra ordinarie bokhållaren Hulda Ottilia Pettersson, som är född den 23 september 1849 och sålunda nu 64 år gammal, antogs såsom telefonist hos Bellbolaget i Malmö den 15 november 1882 samt övergick den 1 april 1883, då detta bolags telefontät i Malmö övertogs av telegrafverket, i telegrafverkets tjänst såsom telefonist. I april 1887 förflyttades hon till skrivbiträde å linjedistriktsbyrån i Malmö och antogs år 1908 till extra ordinarie bokhållare därstädes. Enligt vad vederbörande linjedirektör meddelat, har Pettersson, som endast på grund av sin synnerliga lämplighet för arbetena å linjedistriktsbyrån kvarhållits därstädes, i stället för att hon eljest skulle kunnat återgå till sin telefonisttjänst och möjligen erhållit ordinarie interurbantefonistbefattning, gjort sig förtjänt av de bästa vitsord för det sätt, på vilket hon skött sina åligganden. På senare tider har hennes hälsa varit vacklande, och då antagligt är, att vid hennes ålder, som redan överstiger den för kvinnliga tjänstemän i allmänhet stadgade pensionsålder, hon icke kan återvinna sin hälsa, måste hon säkerligen inom närmaste tiden, trots sitt intresse för tjänsten, entledigas. Hon har inga egna tillgångar samt inga andra anhöriga än en syster, som är änka och som har två minderåriga barn, vilka hon endast med svårighet kan försörja. Petterssons avlöning utgör för närvarande 1,122 kronor för år. Styrelsen föreslår, att till Pettersson måtte få utbetalas ett årligt understöd till belopp av 600 kronor från och med månaden efter den, då hon entledigats ur telegrafverkets tjänst. Styrelsen erinrar härvid, att Kungl. Maj:t och Riksdagen tidigare beviljat understöd till belopp av 500 kronor åt exempelvis lokaltelefonisten Sigröd Lovisa Virginia Jacobsson, vilken var 48 år gammal samt hade något kortare tjänstetid än Pettersson och vars avlöning uppgick till endast 780 kronor.

Föreståndarinnan för Strömsunds växelstation Hulda Amalia Lindberg, född Selander, är född den 11 september 1844. Hennes man, vilken avled år 1890, var anställd hos Graningeverkens aktiebolag samt efterlämnade vid sin död inga tillgångar, varemot änkan från nämnda bolag fått årligen mottaga ett bidrag till sitt uppehälle om 500 kronor. År 1892 erhöU änkan Lindberg befattningen såsom föreståndarinna för Jämtlands telefonbolags växelstation i Strömsund, vilken befattning hon, sedan nämnda bolags telefontät övergick i telegrafverkets ägo år 1898, alltjämt bibehållit och, enligt vad vederbörande telegrafinspektör upplyst, skött på ett synnerligen plikttroget och förtjänstfullt sätt. Då stationen emellertid numera betydligt tillvuxit, är det av vikt, att stationens skötsel

får anförtros åt en yngre och kraftigare person. Enligt vad ordföranden i Ströms sockens kommunalstämma och Strömsunds municipalstyrelse meddelat, har änkan Lindberg, ehuru hon fört ett sparsamt levnadssätt, ej kunnat reda sig på sina inkomster från telegrafverket, vilka belöpt sig till vid pass 1,100 kronor om året, samt det bidrag hon erhållit från Graningeverkens aktiebolag, utan har hon åsamkat sig skulder till belopp fullt motsvarande det lösörebo hon äger. Änkan Lindberg har en dotter, gift med en kommissionär i Strömsund, vilken icke kan lämna henne något bidrag, varförutom änkan har att försörja en medellös, ålderstigen syster. På grund av sålunda upplysta förhållanden anser styrelsen ett årligt understöd till belopp av 500 kronor böra beviljas änkan Lindberg. Styrelsen framhåller även, att Kungl. Maj:t och Riksdagen år 1913 tillerkänt enahanda belopp åt föreståndarinnan för Svedala växelstation Ahli Hansson, vilken liksom änkan Lindberg var tödd år 1844 samt kunde räkna sex år längre tjänstgöringstid och vars inkomster från telegrafverket belöpte sig till omkring 900 kronor för år.

Lokaltelefonisten Anna Matilda Pettersson, som är född den 11 september 1853, antogs i Gävle telefonförenings tjänst år 1883 och övergick till tjänstgöring å telegrafverkets station i Gävle, då nämnda telefonnät år 1893 köptes av telegrafverket. Pettersson, som således redan överskridit den för ordinära telefonister bestämda pensionsåldern av 55 år samt tjänstgjort vid telefonväxel i 30 år, saknar numera på grund av sin ålder den livlighet och snabbhet, som måste förutsättas såsom nödvändiga egenskaper hos en duglig telefonist. På senaste tiden har hon ock måst anförtros enklare sysselsättning, men snart nog torde hon böra entledigas ur verkets tjänst. Hennes avlöning utgår för närvarande med 924 kronor för år. Efter sitt avskedstagande kan hon, enligt vad telegrafstyrelsen inhämtat, icke påräkna någon ekonomisk hjälp från anhöriga, men läser hon hava ett litet kapital, varav hon åtnjuter omkring 200 kronor om året i avkastning. Då under senare åren upprepade gånger beviljats årligt understöd till belopp av 500 kronor om året till lokaltelefonister, som måst entledigas, föreslår styrelsen, att samma belopp även måtte tillerkännas Pettersson, räknat från tiden för hennes avsked.

Lokaltelefonisten Charlotta Erika Rahm är född den 17 maj 1850. Även hon erhöll år 1883 anställning hos Gävle telefonförening och övergick år 1893 i telegrafverkets tjänst. Hennes nuvarande avlöning är ock densamma som lokaltelefonisten Petterssons. Tjänstgöringen vid telefonväxeln är numera allt för ansträngande för Rahm, och har även hon måst sysselsättas med mera obetydliga arbeten, vilka hon dock icke

länge torde kunna utföra. Rahm, som icke har några anförvanter, av vilka hon kan påräkna understöd, åtnjuter bidrag med tillsammans 350 kronor om året från fyra olika stiftelser samt dessutom fri bostad och vedbrand från en särskild fond, varjämte hon har en ränteinkomst av 50 kronor av en bankaktie. Telegrafstyrelsen anser, att hon i likhet med lokaltelefonisten Pettersson bör tillerkännas ett årligt understöd av telegrafverkets medel å 500 kronor.

Lokalttelefonisterna Hilda Natalia Jöransson och Elise Hansson, vilka äro födda, den förra år 1848 och den senare år 1850, hava från den 1 november 1894, respektive den 1 juli 1898, tjänstgjort såsom lokaltelefonister å Svedala växelstation under Malmö centraltelefonstation. Av hälsoskäl hava båda hos telegrafstyrelsen anhållit att inom närmaste tiden få avgå och att därvid tillerkännas något understöd för återstående livstiden. Jöranssons arbetsförmåga är, enligt företett läkarintyg, numera nedsatt på grund av anemi och neurasteni, som nödvändiggöra, att hon får vila. Hansson åter är, enligt ingivet intyg från läkare, på grund av sjukdom oförmögen till arbete och åtnjuter numera ständig tjänstledighet. Rörande båda är av ordföranden i Svedala sockens kommunalstämma upplyst, att de icke hava annan inkomst än från telegrafverket. Telegrafdirektören i Malmö har i avgivet yttrande anført, att, då någon varaktig förbättring i Jöranssons och Hanssons hälsotillstånd icke läter vara att förvänta, deras avgång från tjänsten måste ej mindre ur deras egen än även ur telegrafverkets intressesynpunkt vara önskvärd. Deras avlöning utgör numera 840 kronor för år. Genom under sin tjänstgöring ådagalagd arbetssamhet, ordentlighet och nit samt välförhållande i övrigt anser telegrafdirektören sökandena vara förtjänta av synnerligen gott vitsord. I likhet med telegrafdirektören finner styrelsen billigt, att Jöransson och Hansson tillerkännas årligt understöd till belopp av 500 kronor vardera.

Änkan Karolina Karlsson, född Nilsson, som är född den 8 augusti 1836, har sedan 18 år tillbaka ombesörjt städning å linjedistriktsbyrån i Norrköping, men äger nu ej krafter att själv utföra detta arbete, utan måste sedan någon tid anlita biträde härför. Såsom ersättning för städningssupdraget uppbär hon från telegrafverket, efter avdrag av vad hon nödgas avstå till sitt biträde, 120 kronor för år, varjämte hon åtnjuter fri bostad i telegrafverkets hus. Enligt intyg från kyrkoherden i församlingen är hon medellös och har inga andra anförvanter än en medellös systerdotter. På grund av de ömmande omständigheter, som här föreligga, och då änkan Karlsson under så lång tid som 18 år varit anställd i telegrafverkets tjänst, torde telegrafverket icke kunna undan-

draga sig från att lämna henne något bidrag till lindrande av den nöd, hon eljest ovillkorligen går till mötes, då hon inom kort måste helt och hållet lämna sin befattning. Om någon verklig hjälp skall beredas henne, anser styrelsen understödet icke kunna sättas lägre än till 300 kronor.

Därest vad styrelsen sålunda föreslagit rörande nya årliga understöd bifalles, bör anslaget för livräntor och understöd i 1915 års stat upptagas till 22,392 kronor.

Enligt det för telegrafverkets pensionsinrättning gällande reglemente av den 17 juni 1908 skall *telegrafverkets ständiga bidrag till pensionsinrättningen* för personalens pensionerande utgöra 1^{1/2} procent av det Sverige tillkommande telegrafporto. Då styrelsen enligt särskild underdånig skrivelse den 29 september 1913 beräknat inkomsterna av telegrafrörelsen för år 1915 till 2,500,000 kronor, varav 50,000 kronor dock utgöra andra inkomster än telegramporto, bör ifrågakvarande bidrag för år 1915 upptagas till förslagsvis 36,750 kronor eller 2,250 kronor högre belopp än i 1914 års stat.

Det fasta årliga anslaget till telegrafverkets pensionsinrättning, vilket måste höjas i den mån nya ordinarie tjänster inrättas, är i 1914 års stat upptaget till 197,231 kronor. Därest här ovan gjorda framställningar om uppförande å ordinarie stat från och med år 1915 av en del nya tjänster bifallas, medför detta enligt en, med ledning av de utav filosofie licentiaten Karl Englund tidigare verkställda utredningar, gjord uträkning följande förhöjningar från och med sistnämnda år i det ifrågakvarande anslaget, nämligen:

för	1 linjeingenjör	kr.	225: —
»	1 linjeförman av 2:a lönegraden	»	83: —
»	3 reparatörer av 1:a lönegraden	»	212: —
»	15 » av 2:a lönegraden	»	1,060: —
»	1 kontrollör av 1:a lönegraden	»	190: —
»	1 » av 2:a lönegraden	»	175: —
»	16 telegrafister	»	1,504: —
»	4 vaktföreståndare	»	608: —
»	1 kassör av 2:a lönegraden	»	106: —
»	20 interurbantefonister	»	2,400: —
»	8 stationsbiträden	»	219: —

eller tillhopa kr. 6,782: —

vadan anslaget bör för år 1915 upptagas till 204,013 kronor. Ovannämnda anslagsökning är tillika beräknad under förutsättning av bifall till styrelsens ovannämnda framställning om höjning av pensionsunderlagen för tjänstemännen inom telegrafverket. Skulle denna framställning, i vad den rör ovannämnda tjänstemän, icke bifallas, skulle den erforderliga ökningen av anslaget uppgå till 6,673 kronor eller således endast 109 kronor lägre belopp.

Telegrafverkets bidrag till dess änke- och pupillkassa utgör enligt 1914 års stat 21,190 kronor, vilket belopp för envar av de i 1915 års statförslag upptagna 30 nya manliga tjänsterna bör ökas med 27 kronor 50 öre eller således med 825 kronor. Anslaget bör således för år 1915 utgå med 22,015 kronor.

Anslaget för *fyllnadspensioner*, i 1914 års stat upptaget till 90,000 kronor, skulle, under förutsättning av bifall till den nyssnämnda framställningen angående ökning av pensionsunderlagen för verkets tjänstemän, behöva för år 1915 beräknas till 108,000 kronor, innebärande en ökning av 18,000 kronor från år 1914. Till jämförelse nämner styrelsen, att utgifterna för fyllnadspensioner belöpt sig till 85,780 kronor under år 1911 och till 94,512 kronor under år 1912. Skulle framställningen angående höjning av pensionsunderlagen icke vinna bifall, kommer det ifrågavarande anslaget att för år 1915 behöva upptagas till omkring 600 kronor lägre belopp än nu föreslagits.

Summan av anslagen å 1914 års pensions- och understödsstater utgör kronor 361,133: —

Enligt vad ovan anförts bör för år 1915 ökning ske med följande belopp:

å anslaget för livräntor och understöd	kronor 4,180: —
» telegrafverkets ständiga bidrag till pensionsinrättningen	» 2,250: —
» det fasta anslaget till pensionsinrättningen	» 6,782: —
» anslaget till änke- och pupillkassan	» 825: —
» » för fyllnadspensioner.....	» 18,000: —
Summa ökning	» 32,037: —

vadan pensions- och understödsstaterna i 1915 års statförslag böra upptagas till kronor 393,170: —

Departements-
chefen.

I fråga om det av styrelsen förordade årliga understödet till linjearbetaren Lars Nordin erinrar jag, att understöd flera gånger t. ex. vid 1909 och 1911 årens Riksdagar beviljats åt personer, som från början varit anställda hos enskilt telefonbolag och under kortare tid än Nordin arbetat i statens tjänst. Det för Nordin föreslagna understödsbeloppet, 300 kronor, motsvarar vad som brukat anvisas åt personer med liknande anställning t. ex. järnvägs- och fortifikationsarbetare.

Vad Hulda Ottilia Pettersson angår, erinrar jag, att hon mer än uppfyllt de för ordinarie kvinnliga tjänstemän föreskrivna villkor i avseende å levnads- och tjänstår för erhållande av pension. Hade hon, såsom styrelsen antyder varit möjligt, fått övergå till interurbantefonist med avlöning å lägst 960 kronor och högst 1,380 kronor, skulle hon varit berättigad till en pension av 900 kronor. I betraktande härav samt hennes väl vitsordade tjänstgöring anser jag mig böra tillstyrka det av styrelsen föreslagna understödet, 600 kronor.

För städerskan änkan Karlsson förordar styrelsen ett understödsbelopp av 300 kronor. Med avseende å detta förslag erinrar jag, att i vissa ömmande fall nämnda summa anvisats t. ex. åt änkor efter vid verket anställda arbetare. Med hänsyn till änkan Karlssons ålder och utblottade tillstånd hemställer jag därför, att det belopp, styrelsen föreslagit, eller 300 kronor, måtte tilldelas henne.

Då de till ovannämnda växelstationsförestånderska och fyra telefonister föreslagna beloppen beräknats med ledning av under likartade förhållanden tidigare beviljade understöd samt i övrigt synas mig skäligen, har jag ej något att erinra mot styrelsens framställning i denna del.

Det fasta årliga anslaget till telegrafverkets pensionsinrättning och anslaget till fyllnadspensioner hava i avbidan på den slutliga utredningen angående pensionsbestämmelserna för telegrafverkets tjänstemän upptagits med de av styrelsen beräknade, högre beloppen.

Vad angår övriga poster under indragningsstaten samt pensions- och understödsstaterna, hava ej heller de givit mig anledning till anmärkning.

E. Omkostnadsstat.

Bland anslagen under denna avdelning, vilka alla äro förslagsanslag, möter först anslaget för *stationers och linjers underhåll*. För detta ändamål hava, enligt vad telegrafstyrelsen meddelar, utgifterna utgjort:

år 1908 kronor	2,710,642: —
» 1909 »	2,383,689: —
» 1910 »	2,571,416: —
» 1911 »	2,813,996: —
» 1912 »	2,914,581: —

Under år 1913, anför styrelsen, synas utgifterna från detta anslag komma att uppgå till omkring 3,040,000, under det att anslaget är i staten för samma år upptaget till endast 2,800,000 samt i 1914 års stat till 3,100,000 kronor. På det att detta anslag icke må allt för mycket överskridas, vilket hittills icke kunnat undvikas, trots vidtagna åtgärder i syfte att hålla utgifterna från anslaget nere, finner styrelsen nödvändigt, att anslaget för år 1915 ökas med 225,000 kronor och således i staten upptages till 3,325,000 kronor.

Anslaget för *fastigheter* anser styrelsen till följd av tillkomsten av nya byggnader böra för år 1915 upptagas till ett med 20,000 kronor förhöjt belopp eller till 220,000 kronor.

I anslagen för *förhyrda lokaler* och för *förråden* anser sig styrelsen icke behöva påkalla någon förhöjning.

Däremot finner styrelsen det i 1914 års stat till 250,000 kronor upptagna anslaget för *eldning, belysning och städning av tjänstelokaler* böra för år 1915 beräknas till 10,000 kronor högre belopp eller till 260,000 kronor. Enligt styrelsens uppgift uppgingo nämligen redan under år 1912 utgifterna under denna titel till 242,325 kronor, vadan styrelsen anser all anledning finnas att antaga, att de under år 1915 komma att belöpa sig till omkring det av styrelsen beräknade beloppet.

I anslaget för *stationsinventarier* föreslår styrelsen ingen förändring.

Däremot anser styrelsen anslaget för *verktygsinventarier* böra för år 1915 ökas med 10,000 kronor till 70,000 kronor, enär utgifterna för inköp och underhåll av verktyg redan under år 1912 överstigit det för år 1914 beräknade beloppet med 2,600 kronor.

Anslagen för *blanketter, skrivmaterialier, tryckningskostnad m. m.* samt för *frakt- och transportkostnader* kunna enligt styrelsens mening för år 1915 upptagas med oförändrade belopp.

Som utgifterna för *postavgifter* under år 1912 uppgått till något mer än det för år 1914 beräknade beloppet samt dessa utgifter år för år stiga, om ock ej i avsevärd mån, föreslår styrelsen, att härför i 1915 års stat beräknas 5,000 kronor högre belopp än för år 1914 eller 65,000 kronor.

Anslaget för *resekostnads- och traktamentsersättning* synes styrelsen för år 1915 kunna bibehållas vid 60,000 kronor.

Anslaget för *telegrafverkets undervisningsanstalt*, som för år 1914 är beräknat till 25,000 kronor, har huvudsakligen genom tillkomsten av nya undervisningskurser i radiotelegrafi samt inköp av härför erforderlig undervisningsmaterial måst från och med år 1912 anlitas i högre grad än tillföre. Sålunda hava utgifterna från detta anslag under år 1912 belöpt sig till 32,368 kronor. Telegrafstyrelsen föreslår därför en höjning av detta anslag med 5,000 kronor. Vid bifall härtill skulle anslaget i 1915 års stat upptagas till 30,000 kronor.

Enär anslaget för *Sveriges bidrag till underhåll av telegrafunionens internationella byrå i Bern* allt sedan denna institution fått bestyr jämväl med radiotelegrafien överskridits med ett eller annat hundratal kronor, anser styrelsen lämpligt, att anslaget, som under en lång följd av år varit upptaget till 2,500 kronor, nu höjes till jämnt 3,000 kronor.

De räntor, telegrafstyrelsen under år 1915 skall, så vitt nu är bekant, utbetala, uppgå enligt styrelsens uppgift till 33,318 kronor 74 öre. Om härifrån avdragas beräknade ränteinkomster å de stationers giro-räkningar, vilka äro belägna å ort, där riksbankskontor ej finnes, skulle anslaget för *räntor* behöva för år 1915 upptagas till 32,000 kronor eller samma belopp som för år 1914.

Vad slutligen vidkommer anslaget för *diverse utgifter*, anser styrelsen detsamma icke behöva att för år 1915 beräknas till högre belopp än omkring 60,000 kronor. För avjämnande av driftkostnadsstatens slutsumma torde anslaget i fråga böra utöras med 58,905 kronor eller 21,082 kronor lägre belopp än för år 1914.

Departements-
chefen.

Av de under omkostnadsstaten upptagna posterna företer titeln stationers och linjers underhåll en väsentlig ökning, i det den föreslagits skola höjas med 225,000 kronor till 3,325,000 kronor. Då emellertid utgifterna för nu ifrågavarande ändamål givetvis måste stegras i samma mån som telegrafverkets verksamhet utvidgas, samt styrelsen upplyst, att överskridande av hittillsvarande anslag för ändamålet icke kunnat undvikas, trots vidtagna åtgärder i syfte att hålla utgifterna å anslaget

nere, anser jag mig böra förorda, att anslaget höjes i enlighet med vad styrelsen hemställt.

De ökningar, som föreslagits å vissa andra anslag under omkostnadsstaten, föranleda icke erinran från min sida.

Summan av anslagen å 1914 års omkostnadsstat utgör kr. 4,694,487: —

Häri har styrelsen nu föreslagit ökning:

av anslaget för stationers och linjers underhåll med	kr. 225,000: —
» » för fastigheter med	» 20,000: —
» » för eldning, belysning och städning av tjänstelokaler med	» 10,000: —
» » för verktygsinventarier med	» 10,000: —
» » för postavgifter med	» 5,000: —
» » för telegrafverkets undervisningsanstalt med	» 5,000: —
» » för underhåll av telegrafunionens internationella byrå i Bern med	» 500: —
	eller med tillhoppa kr. 275,500: —,
varemot minskning föreslagits å anslaget för diverse utgifter med	» 21,082: —,
vadan ökningen utgör	kr. 254,418: —.
och 1915 års omkostnadsstat alltså uppgår till	kr. 4,948,905: —,

Om vad jag sålunda föreslagit vinner godkännande, komma telegrafverkets driftkostnader för år 1915 att utgöra de belopp, som utvisas av följande tablå, vilken även innehåller jämförelse med den för år 1914 fastställda stat för telegrafverkets driftkostnader.

S t a t	Belopp för år 1914.	Belopp för år 1915.	Ökning för år 1915.
A. Avlöningsstat	7,115,300	7,573,985	458,685
B. Övergångsstat	23,580	28,440	4,860
C. Indragningsstat	5,500	5,500	—
D. Pensions- och understödsstater	361,133	393,170	32,037
E. Omkostnadsstat	4,694,487	4,948,905	254,418
Summor	12,200,000	12,950,000	750,000

Med åberopande av vad jag sålunda anført, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen

dels medgiva, att envar av linjearbetaren Lars Nordin, extra ordinarie bokhållaren Hulda Ottilia Pettersson, växelstationsföreståndarinnan Hulda Amalia Lindberg, född Selander, lokaltelefonisterna Anna Matilda Pettersson, Charlotta Erika Rahm, Hilda Natalia Jöransson och Elise Hansson samt städerskan Karolina Karlsson, född Nilsson, må från och med månaden näst efter den, under vilken vederbörande entledigas från anställning vid telegrafverket, av telegrafverkets medel uppbära under sin återstående livstid årligt understöd till belopp av, Nordin 300 kronor, Hulda Ottilia Pettersson 600 kronor, Lindberg, Anna Matilda Pettersson, Rahm, Jöransson och Hansson 500 kronor samt Karlsson 300 kronor, att utbetalas i den ordning, som gäller för fyllnadspensioner från telegrafverket,

dels ock godkänna bifogade förslag till stat för telegrafverkets driftkostnader under år 1915 samt bestämma telegrafverkets anslag för driftkostnader under samma år, förslagsvis, till 12,950,000 kronor, att utgå direkt av telegrafmedlen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Conr. Falkenberg.

Bilaga.

Förslag

till

Stat för telegrafverkets driftkostnader
under år 1915.

		K r o n o r.	
A. Avlöningsstat.			
1. Telegrafstyrelsen:			
<i>Chef:</i>			
Generaldirektören	arvode	—	15,000
<i>Ledamöter:</i>			
1 byråchef	förslagsvis	9,000	
1 "	"	9,000	
1 "	"	8,500	
1 fullmäktig	arvode	3,000	
1 "	"	3,000	
Till en byråchef såsom generaldirektörens ställföreträdare	arvode	1,000	33,500
<i>Byråttjänstemän:</i>			
Administrativa byrån: 1 sekreterare	förslagsvis	7,000	
1 kamrer	"	7,000	
1 sekreterare och aktuarie	"	6,500	
1 huvudkassör	"	5,000	
1 ombudsman	"	6,000	
1 revisor	"	6,000	
1 "	"	6,000	
1 "	"	5,500	
1 statistiker	"	3,800	

		K r o n o r	
Linjebyrån: 1 professor	förslagsvis	7,500	
1 byråingenjör	»	4,600	
1 förrådsintendent	»	6,000	
1 notarie	»	5,500	
1 linjeingenjör	»	4,600	
Trafikbyrån: 1 byråkontrollör	»	5,000	
1 aktuarie	»	6,000	
1 föreståndare för undervisnings- anstalten	»	5,500	97,500
Biträdande tjänstemän:			
7 assistenter	förslagsvis	18,400	
1 föreståndare för katalogexpeditionen	»	2,400	
5 telegrafister	»	8,250	
18 kontorsskrivare	»	29,130	
6 vaktmästare	»	9,390	
Förste vaktmästare	arvode	200	67,770
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariatsersätt- ning m. m.	förslagsvis	—	56,000
Summa för telegrafstyrelsen		—	269,770
2. Linjedistriktet:			
7 linjedirektörer	förslagsvis	51,000	
21 linjeingenjörer	»	114,300	
6 förrådsbokhållare	»	16,000	
7 kassörer av 1:sta lönegraden	»	13,500	
7 bokhållare	»	9,060	
10 linjemästare av 1:sta lönegraden	»	24,150	
25 » » 2:dra »	»	53,010	
43 linjeförmän » 1:sta »	»	72,990	
50 » » 2:dra »	»	74,100	
13 reparatörer » 1:sta »	»	18,360	
253 » » 2:dra »	»	337,020	783,490
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vi- kariatsersättning m. m.	»	—	80,000
Summa för linjedistriktet		—	863,490

		K r o n o r.	
3. Trafikdistrikten och stationerna:			
2 telefondirektörer	förslagsvis	8,800	
1 telegrafdirektör av 1:sta lönegraden	»	4,600	
3 telegrafdirektörer av 2:dra »	»	12,600	
2 telegrafinspektörer à 3,500 kronor	arvode	7,000	
2 » » 2,500 »	»	5,000	
14 kommissarier av 1:sta lönegraden	förslagsvis	51,600	
16 » » 2:dra »	»	53,600	
23 » » 3:dje »	»	65,600	
17 » » 4:de »	»	39,600	
36 kommissarier » 5:te »	»	53,090	
40 » » 6:te »	»	53,625	
24 » » 7:de »	»	27,750	382,865
Biträdande tjänstemän:			
7 kontrollörer av 1:sta lönegraden	förslagsvis	34,100	
8 » » 2:dra »	»	33,200	
128 assistenter	»	364,500	
355 telegrafister	»	539,490	
83 vaktföreståndare	»	139,520	
2 kassörer av 1:sta lönegraden	»	3,450	
14 » » 2:dra »	»	20,280	
5 bokhållare	»	6,420	
890 interurbanttelefonister	»	1,038,480	
9 stationsförmän	»	13,020	
62 stationsbiträden	»	67,920	2,260,380
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän, vikariats- ersättning m. m.	»	—	2,900,000
Summa för trafikdistrikten och stationerna		—	5,543,245
4. Verkstaden.			
1 verkstadsdirektör	arvode	12,000	
3 verkstadsingenjörer	förslagsvis	18,500	
1 kontorschef	»	4,200	
1 materialförvaltare	»	3,800	

	K r o n o r.		
3 verkmästare..... »	10,600	50,480	
1 kassör av 1:sta lönegraden..... »	1,380		
5. Särskilda anslag.			
Uppbördsprovision förslagsvis	242,000	847,000	7,573,985
Felräkningspenningar »	18,000		
Hysesbidrag »	158,000		
Dyrortstillägg »	219,000		
Beklädnad »	150,000		
Sjukvård och begravningshjälp »	45,000		
Belöningar, studieresor och gratifikationer åt tjänstemän ...	15,000		
B. Övergångsstat.			
(Förslagsanslag.)			
1. Telegrafstyrelsen.			
2 tjänstemän av 2:dra lönegraden å 5,500 kronor	11,000	25,700	
2 » » 1:sta » å 4,000 »	8,000		
1 tjänsteman » 1:sta »	3,500		
Arvoden till extra ordinarie tjänstemän	9,600		
	32,100		
Avgå under A. Avlöningsstat upptagna avlöningar	6,400		
2. Linjedistriktet.			
1 linjeingenjör	4,000	2,740	28,440
1 materialvakt	1,200		
	5,200		
Avgå under A. Avlöningsstat upptagna avlöningar	5,200		
3. Trafikdistriktet och stationerna.			
1 kontrollör	4,000	2,740	28,440
Avgår under A. Avlöningsstat upptagen avlöning	1,260		
C. Indragningsstat.			
1 tjänsteman av 2:dra lönegraden vid verkstaden.....	—	—	5,500

	Kronor.		
D. Pensions- och understödsstater.			
Livräntor och understöd.....	—	22,392	
Bidrag till telegrafverkets pensionsinrättning, 1½ procent av den för året till 2,450,000 kronor beräknade telegraminkomsten,	förlagsvis 36,750		
tilläggsbelopp	204,013	240,763	
Bidrag till telegrafverkets änke- och pupillkassa	—	22,015	
Till fyllnadspensioner, enligt bestämmelserna i Kungl. brevet den 22 juni 1883,	förlagsvis —	108,000	393,170
E. Omkostnadsstat.			
(Förlagsanslag.)			
Stationers och linjers underhåll	—	3,325,000	
Fastigheter	—	220,000	
Förhyrda lokaler	—	230,000	
Förråden	—	100,000	
Eldning, belysning och städning av tjänstelokaler	—	260,000	
Stationsinventarier	—	100,000	
Verktögsinventarier	—	70,000	
Blanketter, skrivmaterialier, tryckningskostnad m. m.	—	295,000	
Frakt- och transportkostnader	—	100,000	
Postavgifter	—	65,000	
Resekostnads- och traktamentsersättning	—	60,000	
Telegrafverkets undervisningsanstalt	—	30,000	
Sveriges bidrag till underhåll av telegrafunionens internationella byrå i Bern	—	3,000	
Räntor	—	32,000	
Diverse utgifter	—	58,905	4,948,905
Summa utgifter för verkets drift	—	—	12,950,000

Ann. De befattningar, som äro satta med *kursiv* stil, äro avsedda att i regel innehavas av kvinnliga tjänstemän.